

Kormánynépszerű(tlen)ség és pártnyereség

Németországban erősen inog a keresztény-liberális koalíció, holott néhány hónapja nagyon komoly népszerűségnek örvendett. A német szociáldemokraták teljesítménye nemigen javult ugyan, de egyszer csak kezdenek számolni velük. Vajon történhet-e ehhez hasonlóan nálunk is? A Fidesz-kormány ma népszerűsége csúcsán áll, az MSZP pedig roppant népszerűtlen. Előállhat-e olyan helyzet, hogy a kormány önmagának okozott hibái teljesítményjavulás nélkül ismét helyzetbe hozzák az MSZP-t?

Az új kormány munkába állása óta kevesebb szó esett róla, holott nagyon fontos: a pártversenynek van egy kevésbé vizsgált dimenziója, pontosabban a pártversenynek egy „új” szereplője. Ez a kormány. A 21. század elejének politikájában nem csupán pártok küzdenek egymással, de az egyik legfontosabb aktor maga a hatalmat gyakorló kormány. Nagyon könnyen előfordulhat az a képlet, hogy miközben az éppen ellenzékben lévő párt tevékenysége, annak minősége nem sokat változik, egyszeriben csak népszerűbbé válik, mint korábban. Aminek oka a kormányzati teljesítmény gyors leromlásában keresendő.

Az említett jelenség egyik legújabb és legdrámaibb példája az, amit Németországban láatunk. A keresztény-liberális koalíció tavaly ősszel igen meggyőző fölényrel nyerte meg a választást. A korábbi nagykoalíció nyomán – úgymond – természetes szövetségesek kötöttek koalíciót egymással. Ennek különösen az FDP-t illető vonatkozásairól tanulmányt is [közlünk](#) akkoriban. Később és meglehetősen gyorsan erodálódni kezdett az FDP népszerűsége, de a választók mégsem csupán a kisebbik koalíciós pártot, hanem magát a kormányt [kezdték büntetni](#). Olyan mértékű a zuhanórepülés, hogy Angela Merkel kormánya immáron a túlélésért küzd, s amire senki nem számított háromnegyed évvel korábban, a helyzet odáig fajulhat, hogy a német politikában új kormányzati kombinációra lesz szükség. Mindez – s itt érkezünk dolgozatunk fő mondandójához – anélkül, hogy a domináns ellenéki párt, a szociáldemokraták alapvető változáson mentek volna keresztül és kitalálták volna azokat az új irányokat, amelyeket a jövőben követni kívánnak. Változott ugyan az elnök személye, a régi garnitúra nagyobbik fele lecserélődött, de a poszt-schröderi korszak ideológiailag továbbra sem egyértelmű. Úgy látszik azonban: a válság nagy úr, a kormányzat

népszerűségvesztése szinte automatikusan fordítja a figyelmet az éppen ellenzékben lévő SPD felé. Jórészt függetlenül annak teljesítményétől, ellenzéki munkája minőségétől.

Mindezzel természetesen nem azt állítjuk, hogy a követendő út a teljesítmény nélküli ellenzékiesség, „a kormány úgyis hibázik, a mi dolgunk viszont az, hogy szinte semmit ne csináljunk” logikája, azt azonban igen, hogy a „kormány-ellenzék” párharcban a kormányok roppant sérülékenyekké válhatnak, elsősorban a választási kampányokban támasztott magas ígéretek és azok gyors beváltásának képtelensége miatt. A német keresztény-liberális koalíció is sokat ígért, és sok mindent nem tudott valóra váltani az elmúlt hónapokban. A választók nem is annyira az alkotó pártokat, mint inkább a kormány egészét büntetik.

Nem véletlen emlegetjük persze a német példát. Az analógia rendkívül kézenfekvő. Magyarországon is új kormány alakult nemrégiben, s a társadalom nagy része le akarta váltani a baloldali kormányzatot. A Fidesz elementáris választói támogatásra tett szert, s egyelőre őrzi népszerűségét, de az ígéretek beváltásában nagyon igyekeznie kell, ha tartósan meg akarja őrizni ezt a népszerűséget. Másfelől pedig nyilvánvaló, hogy az MSZP semmi olyasmit nem mutatott az elmúlt hetekben, ami reorganizálódási képességét tükrözné, sőt ellenkezőleg: a párt – kívülről nézve legalábbis – eléggé romos állapotban van, s bár rövidesen kongresszust tart, nem látszanak rajta a megújulás jelei. Mégis elállhat a sajátos „német helyzet”. Előfordulhat, hogy miközben az ellenzék teljesítményében semmi látható változás nem áll be, közvéleménybeli megítélése változni fog. Ehhez azonban a kormánynak ugyancsak a német modellhez hasonlatos tartós mélyrepülése szükséges. Ilyen mélyrepülésről egyelőre nincs szó, ahhoz még kevés az eltelt idő. Az MSZP-nek ráadásul vigyáznia kell a „rásegítéssel”, hiszen túlságosan is arra fókuszálja energiáit, hogy máris a Fidesz „mindenoldalú hazugságainak” leleplezője legyen. Ez már nem feltétlen a német minta: az SPD azért nem fordít ekkora energiákat ellenfelei befeketítésére. Az SPD egyszerűen csak helyzetben találhatja magát.

Az MSZP pedig helyzetet akar teremteni, vagy inkább: *kierőszakolni*. Ennél viszont talán hatásosabb lenne a várakozás. Az MSZP-t egyáltalán nem hajtja a gyors bizonyítás. A Fidesz-kormány épp eléggé küzd a nyakába csúszó problémák özönével ahhoz, hogy népszerűsége akár már ősszel apadjon – ehhez szinte nincs is szükség az MSZP „rásegítésére”. Különösen nincs a kőkemény, vagy Gyurcsány által elvinek nevezett

ellenzékiiségre. A helyzet – mint mondtuk – az, hogy a pártversenyben a kormány, mint új szereplő a mostani roppant bonyodalmas időkben óhatatlanul vesztesre áll. Ezért aztán az ellenzék vezető erejének ellő mérlegelnie, hogy milyen típusú ellenzéki stratégiát követ. Érteni véljük, hogy Németországban miért követi a viszonylagosan higgadt ellenzéki utat az SPD. Azt is értjük, hogy az SPD-nél jóval tagoltabb MSZP miért nem tud önkorlátozóbb lenni. Az azonban biztos, hogy a Fidesz-kormánynak is van tanulnivalója a német példából. Ha túl sok nemzeti együttműködési nyilatkozatot rakat fel a közintézmények falaira (mint látjuk, a köztársasági elnök és egyéb közméltóságok máris bojkottálják ebbéli törekvéseit), az MSZP könnyen – és komolyabb teljesítményjavulás nélkül – érdemi rivális pártja lehet.

Ha van tanulsága az elmúlt hónapnak, akkor talán ez az.